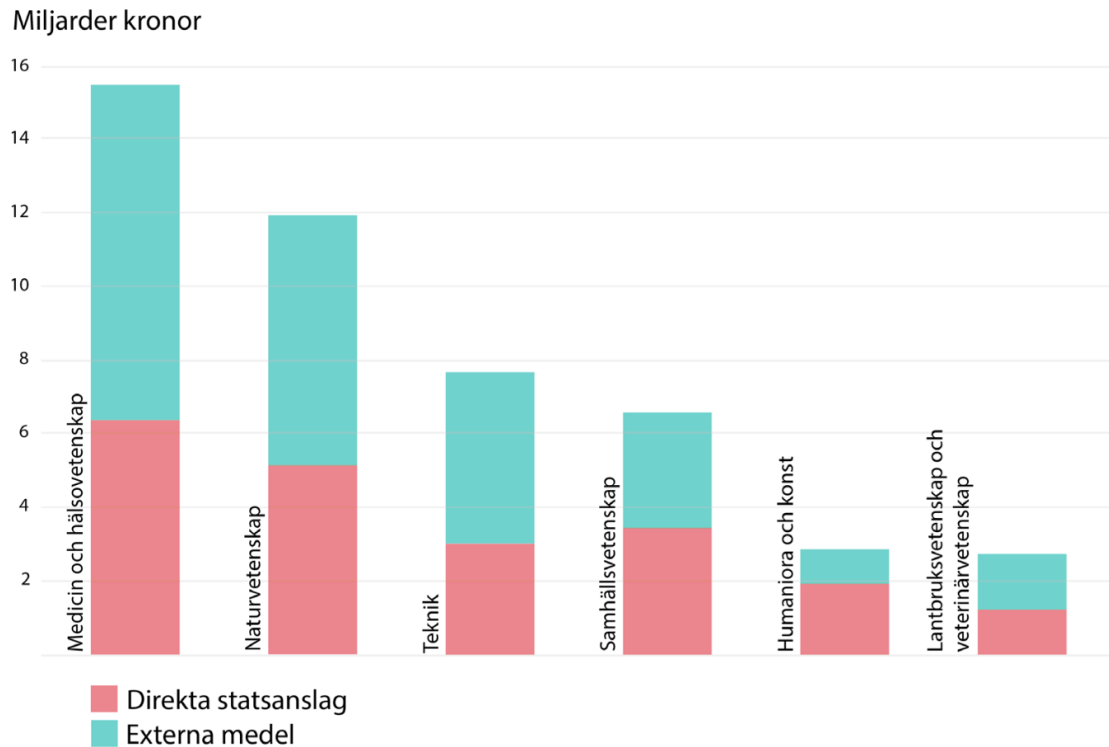
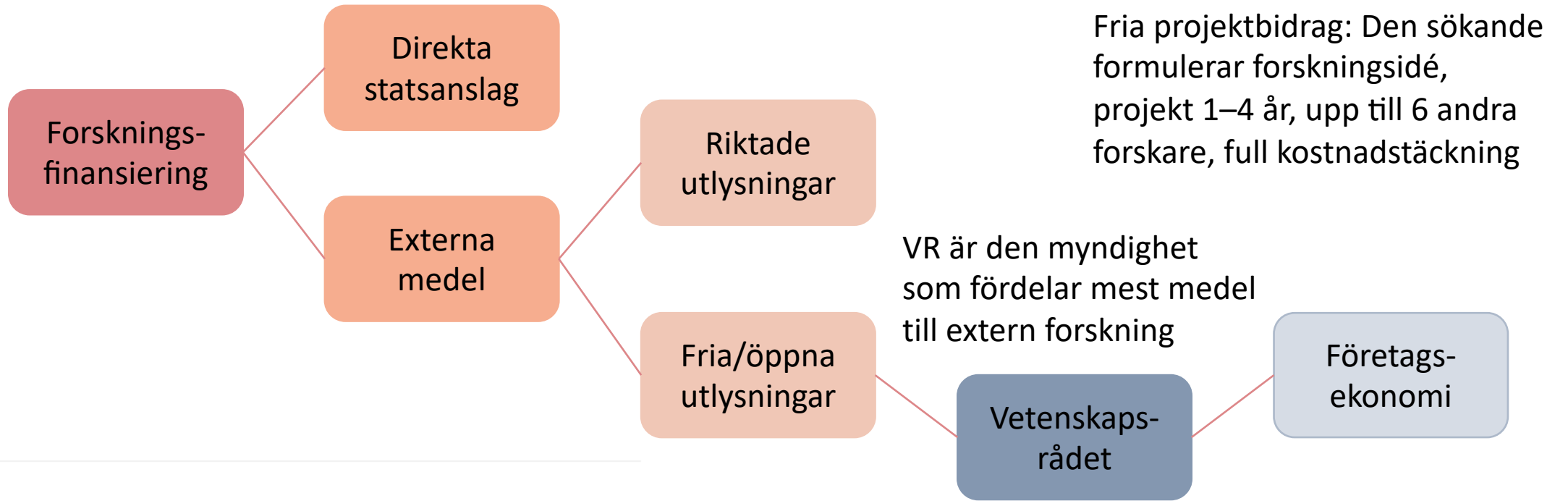

Företagsekonomi & Vetenskapsrådet

Uppföljning av låg beviljandegrad för företagsekonomi,
på uppdrag av styrelsen för
Föreningen Företagsekonomi i Sverige (FEKIS)

Lärosätenas intäkter till forskning och utbildning på forskarnivå 2021 uppdelade på direkta statsanslag och externa medel, per forskningsämnesområde (UKÄ, 2024).

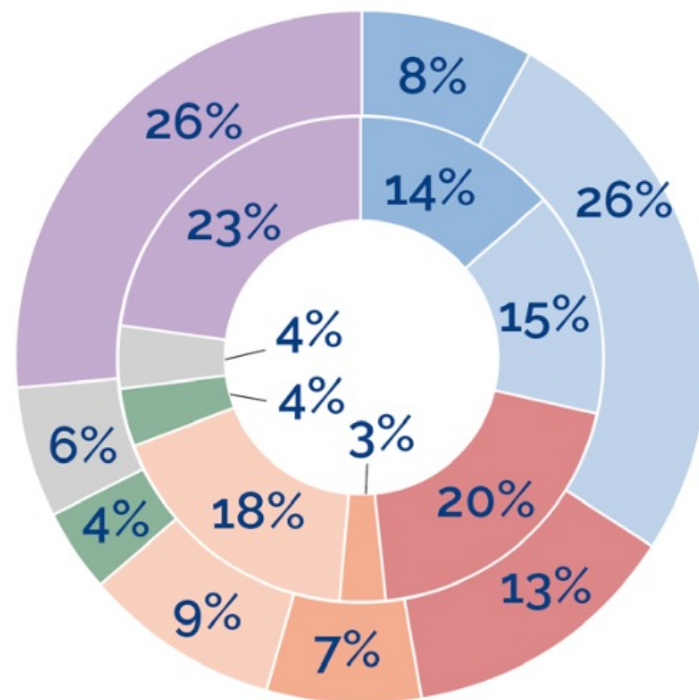
FÖRETAGSEKONOMI OCH VETENSKAPSRÅDET

Ämnet företagsekonomi har nått begränsad framgång när det gäller beviljade ansökningar från Vetenskapsrådet.

Zambrell (2012): kartläggning över åren 2010 och 2011

Öhlin (2022): kartläggning, över åren 2015–2021

→ Vad kan tänkas bidra till rådande situation?

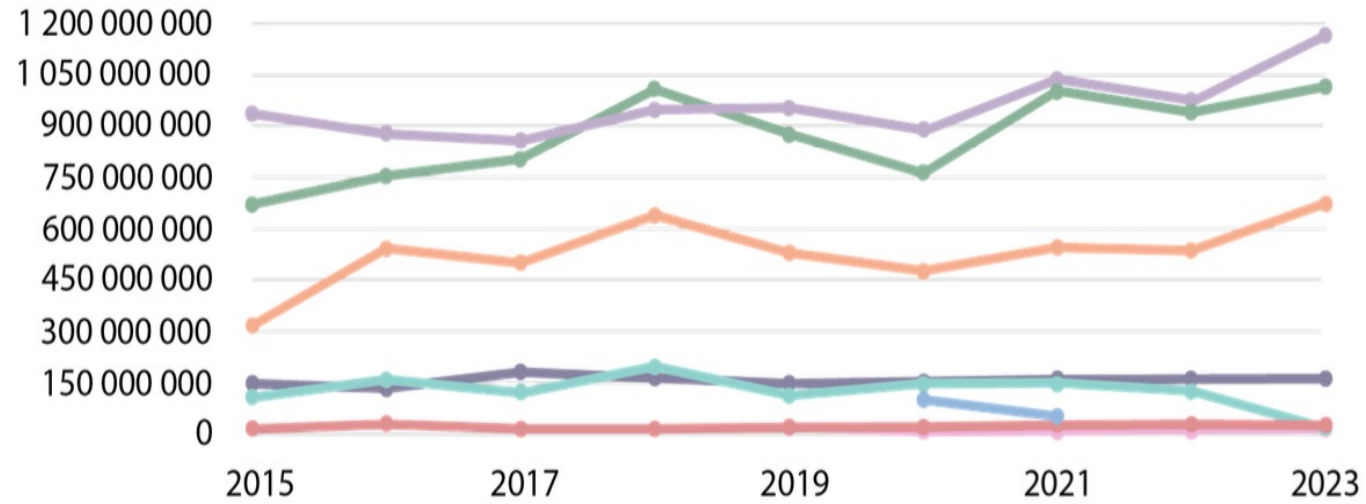
- Psykologi, 8% | 14%
- Ekonomi och näringsliv, 26% | 15%
- Sociologi, 13% | 20%
- Juridik, 7% | 3%
- Statsvetenskap, 9% | 18%
- Social och ekonomisk geografi, 4% | 4%
- Medie- och kommunikationsvetenskap, 6% | 4%
- Annan samhällsvetenskap, 26% | 23%

Högskolesektorns fördelning av FoU-utgifter inom samhällsvetenskap (exklusive utbildningsvetenskap) från samtliga finansieringskällor (yttre ring) och från Vetenskapsrådet (inre ring) år 2021.

GENOMFÖRANDE

- Vetenskapsrådets statistikdatabas: statistik 2019–2023
- Intervjuer: ledamöter för HS-B (2019–2023), ordf. HS-B, ämnesrådsföreträdare ÄR-HS, forskningssekreterare HS
- Ordföranderapporter (2019–2023) : *1, Ansökningstryck, 2, Ansökningsprofiler 3, Kommentarer till gruppens förslag/prioriteringar 4, Vetenskapliga utvecklingslinjer och ev. problem inom gruppens område, 5, Beredningsprocessen, 6, Rekommendationer inför nästa års utlysningar och beredning*
- Betyg efter andra mötet för företagsekonomi (2019–2023)
- Vetenskapsrådets rapporter och hemsida

STRUKTUR OCH FÖRDELNING AV MEDEL

- ÄR-NT: Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap
- ÄR-MH: Ämnesrådet för medicin och hälsa
- ÄR-HS: Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap
- VR: Vetenskapsrådet
- UVK: Utbildningsvetenskapliga kommittén
- KUF: Kommittén för utvecklingsforskning
- KKF: Kommittén för konstnärlig forskning
- KKBF: Kommittén för klinisk behandlingsforskning

VR: Tre ämnesråd:

- Humaniora och samhällsvetenskap (HS)
 - Naturvetenskap och teknikvetenskap (NT)
 - Medicin och hälsa (MH)
-
- Beslut om utlysningar och beviljande av ansökningar.
 - Ser till att VRs procedurer följs
 - Observatör i beredningsgrupp

Beviljade medel per beslutande organ, projektbidrag

HS-B

- Demografi, ekonomisk geografi, ekonomisk historia, företagsekonomi, kulturgeografi, nationalekonomi, sannolikhetssteori och statistik
- 2015–2023: 11–12 ledamöter
- Tre företagsekonomi, tre nationalekonomi två ekonomisk historia, två geografi och en statistik/demografi.
- Erfarna forskare som ska diskutera det egna ämnet men även de andra ämnena → alla ska kunna betygsätta alla ansökningar

ÅR	GENOMSNIITT ÅLDER		GENOMSNIITT KARRIÄRÅR		ANSÖKNINGAR KÖN		BEVILJADE KÖN	
	SÖKANDE	BEVILJAD	SÖKANDE	BEVILJAD	KVINNOR	MÄN	KVINNOR	MÄN
2019	46,06	45,36	12,37	14	55	90	5	6
2020	45,97	51,15	12,61	19,31	50	67	3	10
2021	47,26	45,83	13,47	13,5	47	82	6	6
2022	45,35	44	12,11	12,09	43	83	4	7
2023	46,91	49,73	12,65	15,45	44	80	3	8
TOTALT	-	-	-	-	239	402	21	37
GENOM-SNIITT	46,31	47,21	12,64	14,87	47,8	80,4	4,2	7,4

Ansökningsprofiler till HS-B gällande genomsnittsålder, genomsnittlig karriärålder och kön. Sammanställning utifrån Ordföranderapporter 2019–2023.

Det går att finna vissa generella karaktärsdrag i ansökningarna från de olika ämnena.

- Nationalekonomi, demografi, ekonomisk historia: mer empiriskt inriktad forskning.
- Statistik, företagsekonomi, kulturgeografi: mer teoretiskt driven forskning
- Nationalekonomi, statistik, demografi, ekonomisk historia: domineras av kvantitativa metoder
- Övriga: kvalitativa metoder

ANSÖKNINGAR TILL HS-B

Flertalet projekt: empirisk frågeställning om en samhällsrelevant frågeställning som inte uppmärksammas tillräckligt inom forskningen enligt de sökande.

Ett mindre antal projekt: huvudsyfte att svara på teoretiska frågeställningar.

De kvalitativa projekten syftar ofta till att skapa en ökad förståelse och beskrivning av viktiga samhällsfenomen

Kvantitativa studier söker statistiska samband mellan samhällsrelevanta variabler. Ofta finns höga ambitioner att identifiera kausala samband. Exempelvis unika datamängder eller nya sätt att kombinera kända datamängder. I dessa ansökningar betonas ofta den internationella konkurrensfördelen med tillgången till högkvalitativ svenska registerdata.

BEREDNINGSPROCESSEN

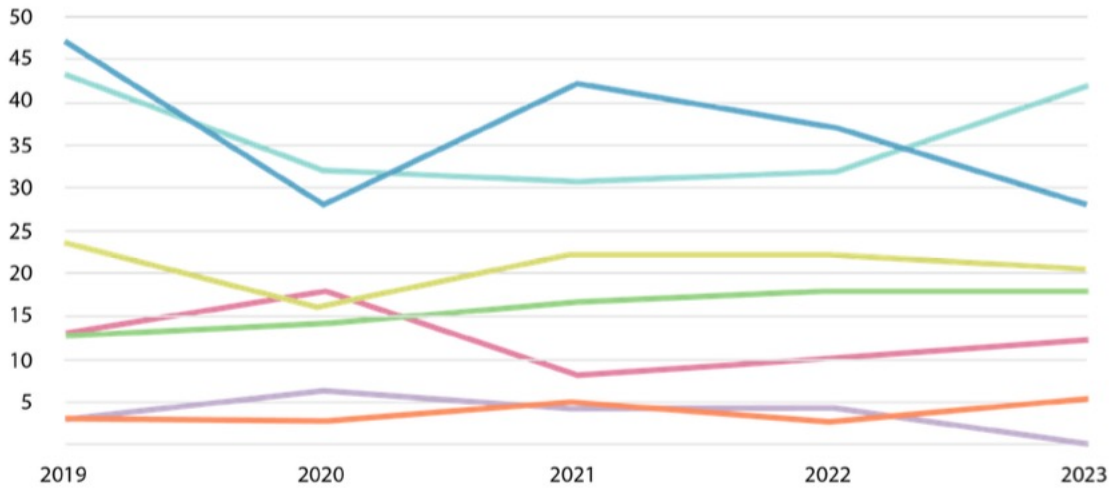

- **Vetenskapsrådets bedömningskriterier**

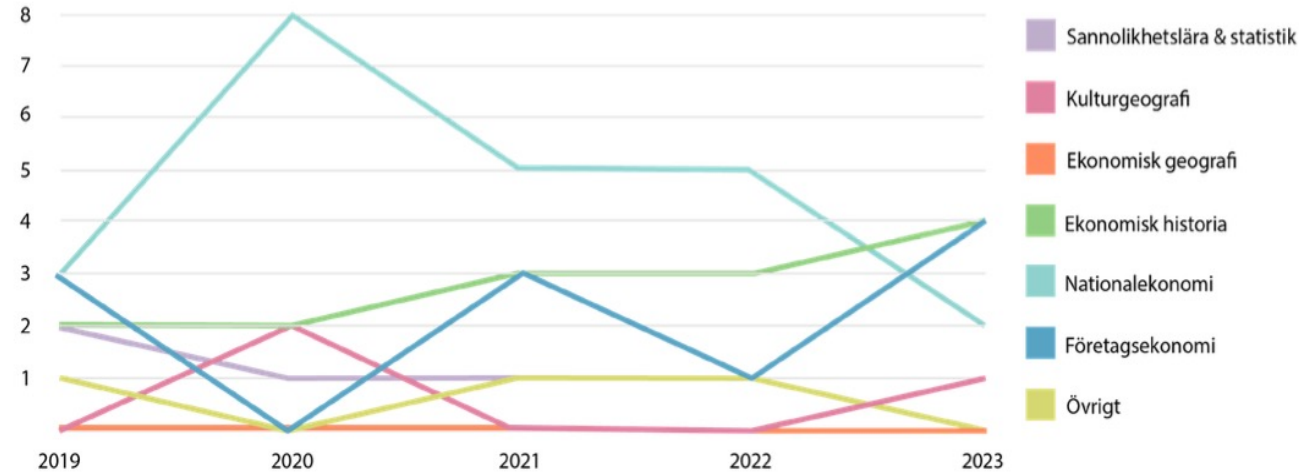
- Projektets vetenskapliga kvalitet (1-7)
- Nyttänkande och originalitet (1-7)
- Sökandes kompetens (1-7)
- Genomförbarhet (1-3)
- Sammanfattande betyg (1-7)

- **Två möten för bedömning**

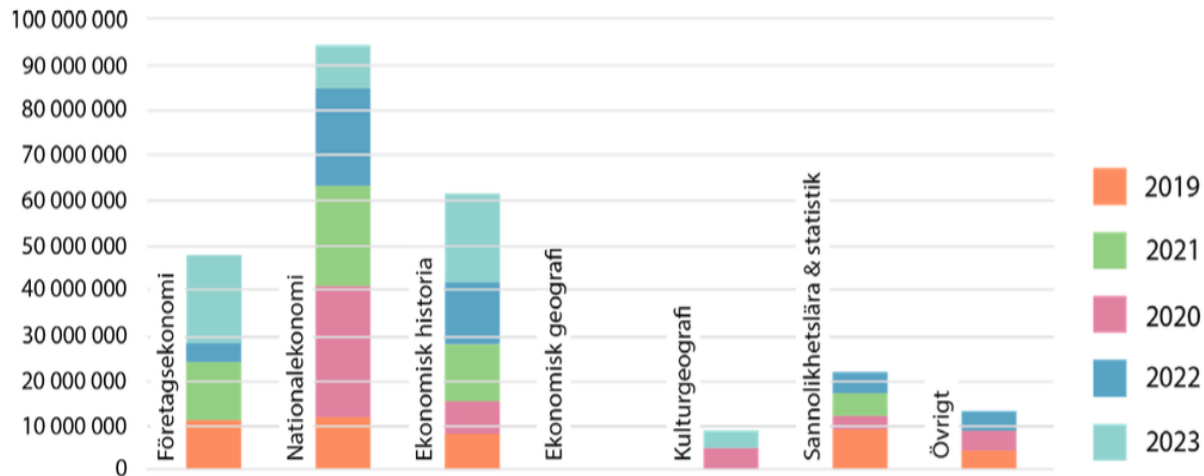
- Möte 1: 130-140 ansökningar, fördelas på en föredragande och två granskare
- Möte 2: drygt 30 ansökningar, en föredragande, alla diskuterar och bedömer
- Strävar efter lika fördelning mellan kön, ej mellan ämne och lärosäte
- Omfördelningspanelen

Antalet ansökningar inom tidsperioden 2019–2023 fördelat på respektive ämne.

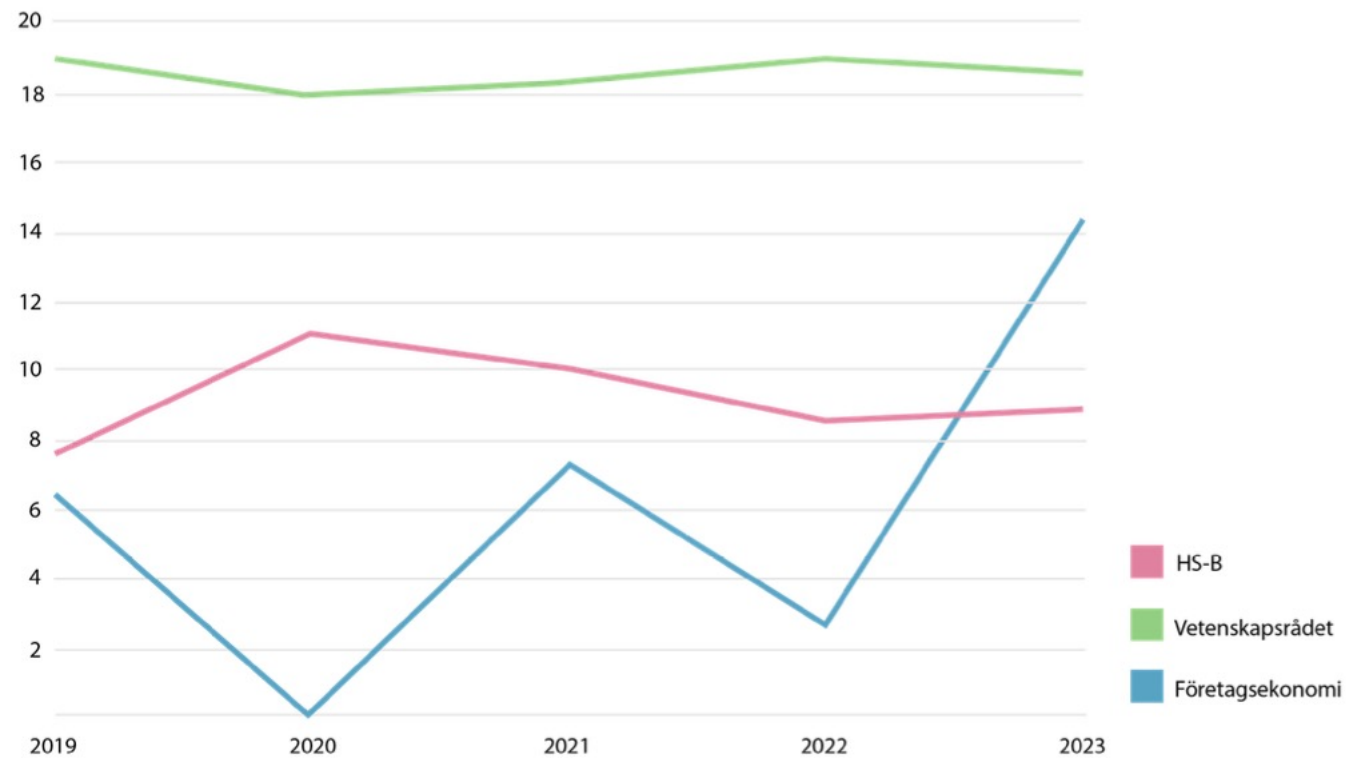

Antalet ansökningar som beviljats forskningsmedel 2019–2023.

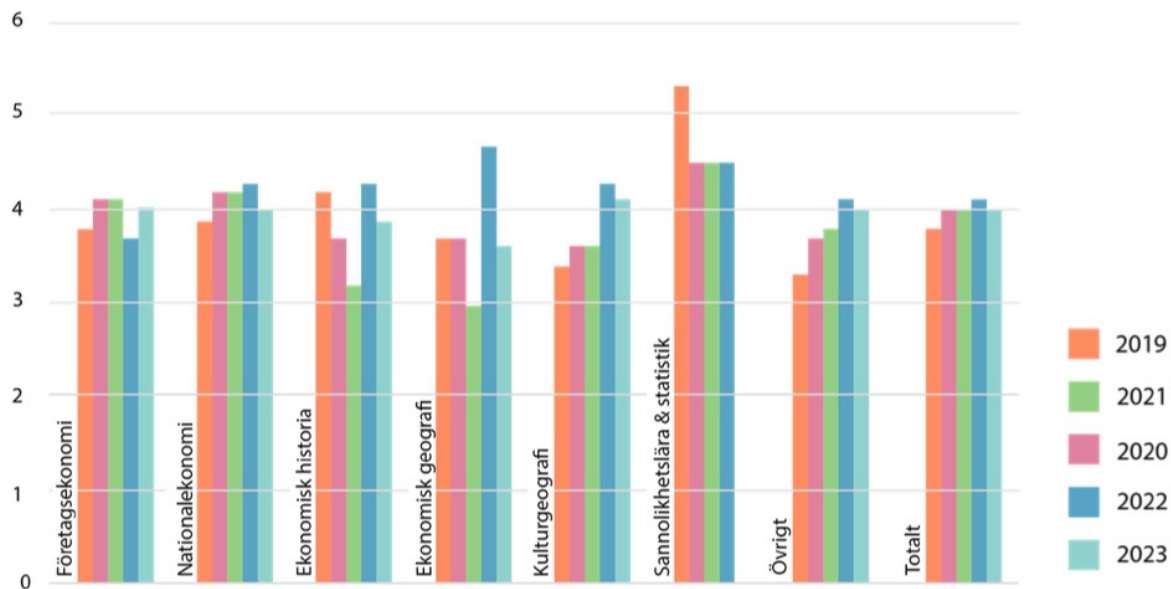

Beviljat belopp för respektive ämne under tidsperioden 2019–2023.

UTFALL FÖR HS-B
2019–2023

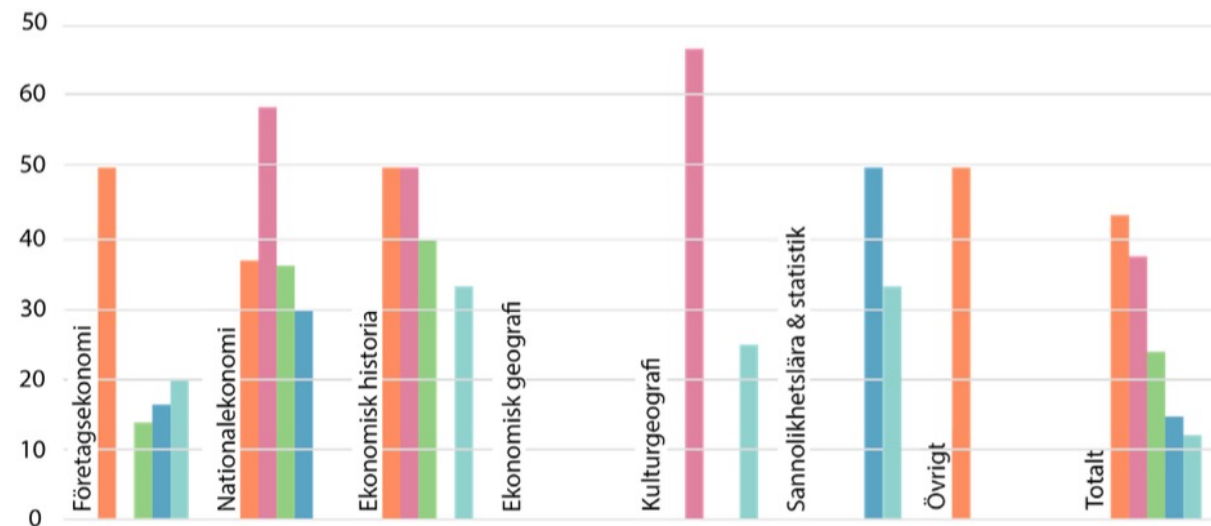
Beviljandegrad för
företagsekonomi, HS-B
och Vetenskapsrådet, fria
projektbidrag 2019–2023.

Genomsnittsbetyg för respektive ämne under tidsperioden 2019–2023.

ÅR	FÖRTAGS-EKONOMI	NATIONAL-EKONOMI	EKONOMISK HISTORIA	EKONOMISK GEOGRAFI	KULTUR-GEOGRAFI	STATISTIK	ÖVRIGT	TOTALT
2023	5	10	6	1	4	0	7	33
2022	6	13	5	2	5	3	6	40
2021	14	11	5	0	1	2	4	37
2020	7	12	4	0	3	1	2	29
2019	6	8	4	0	1	0	2	21
GENOM-SNITT	8	11	5	0,6	3	1	4	32

Antal betyg 5 inom HS-B, 2019–2023.

Beviljandegraden för betyg 5 för varje ämne under tidsperioden 2019–2023.

ÅR	FÖRTAGS-EKONOMI	NATIONAL-EKONOMI	EKONOMISK HISTORIA	EKONOMISK GEOGRAFI	KULTUR-GEOGRAFI	STATISTIK	ÖVRIGT	TOTALT
2023	3	2	2	0	0	0	0	7
2022	0	1	3	0	0	0	1	5
2021	1	1	1	0	0	0	1	4
2020	0	1	0	0	0	1	0	2
2019	0	0	0	0	0	2	0	2
GENOM-SNITT	0,8	1,0	1,2	0	0	0,6	0,4	4

Antal betyg 6 inom HS-B, 2019–2023.

EN HETEROGEN BEREDNINGSGRUPP

- Sammansättning av ämnen där forskningstradition, kunskapssyn och problemformulering kan skilja sig åt
- Svårt att dela ut höga betyg om man inte förstår ansökan fullt ut
- Skriv ansökan så att alla ledamöter förstår
- Ledamöter: övertyga mindre insatta ledamöter om kvalitet samt kunna diskutera ansökningar utanför det egna ämnet

SKILLNADER I VETENSKAPSSYN

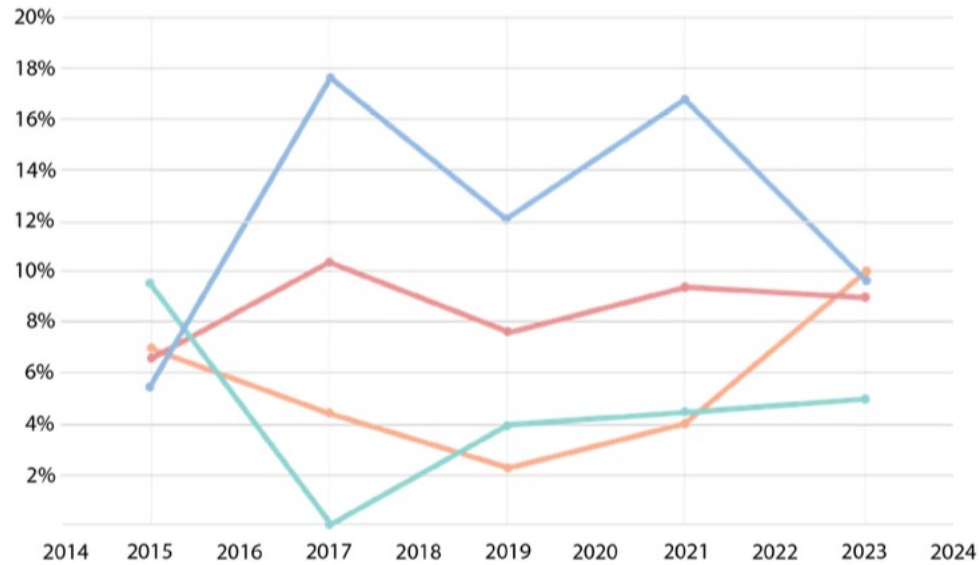
- Skillnader i vetenskapssyn och god forskningssed mellan kvantitativ och kvalitativ forskning – har lett till olika bedömningar
 - Kvantitativa projekt uppfattas som alltför empiriska och teorilösa av de mer kvalitativt inriktade bedömarna, medan de kvalitativa projekten får sämre betyg av de kvantitativt inriktade med hänvisning till brister i genomförbarhet och generaliserbarhet.
 - Generellt sett har det funnits en något större möjlighet för kvantitativt inriktade projekt att få goda betyg – något som diskuterats flera gånger inom beredningsgruppen.
 - Majoritet av ledamöter har bakgrund i kvantitativ forskning
- Har varit ett problem
- Kommer det att vara så?

Särskild utredning inom Vetenskapsrådet: *Spelar metod roll?*

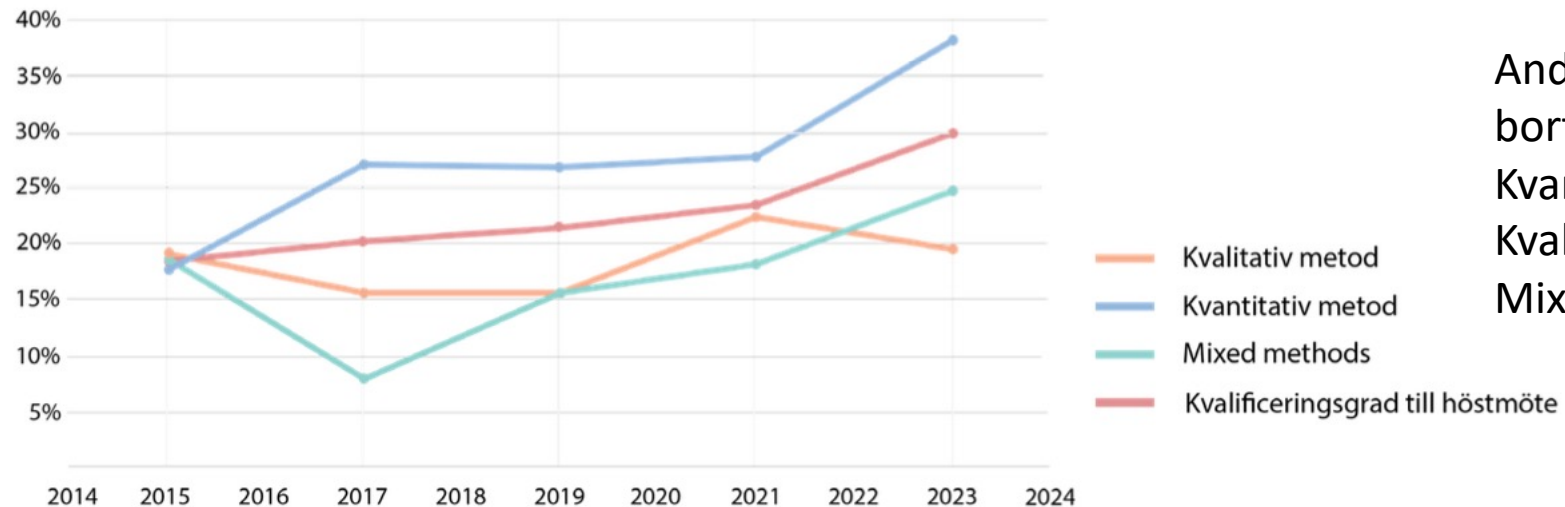
HS-B, HS-C och HS-E: Samtliga
forskningsansökningar, med nedslag vart
annat år, har studerats över tidsperioden
2015–2023.

Andel ansökningar totalt:
Kvantitativa metoder: 50 procent
Kvalitativa metoder: 34 procent
Mixed methods: 16 procent

Andel inom eget ämne som sorterats
bort inför höstmöte:
Kvantitativa metoder: 62 procent
Kvalitativa metoder: 70 procent
Mixed methods: 74 procent

Beviljandegrad utifrån metodkategori – HS-B (Hemmaty, 2024).

Kvalificeringsgrad till höstmöte per metodkategori – HS-B (Hemmaty, 2024).

BREDDEN INOM FÖRETAGSEKONOMI

- Företagsekonomi omfattar många olika inriktningar (och inriktningar inom inriktningarna)
- Svårare att granska när ansökan startar i snäv teoriram
- Alla inriktningar inom företagsekonomi är inte alltid direkt representerade av experter.
- Om bedömningar varierat mellan företagsekonomer blir övriga ledamöter tveksamma
- Mer konsensus inom de andra ämnena - samma grundidé, teorier, metoder

FORSKARNÄTVERK, MERITER OCH TRADITION

- Bedömningskriterium: sökandes expertis och kompetens för forskningsområdet samt vetenskaplig produktion
- Större andel mindre meriterade forskare inom företagsekonomi
- Nätverk: Inom nationalekonomi har det funnits professorer med mycket bra meriter som är med och stöttar upp ansökningar
- Bedömning av framtida produktion baserat på befintliga meriter

BRISTER I ANSÖKAN?

- Handlar snarare om att passa in och göra sig förstådd inom de bedömningskriterier som ges av Vetenskapsrådet och för den beredningsgrupp som ska bedöma ansökningarna.
- Antal ansökningar, beviljade, beviljandegrader och kvalitet på ansökningar varierar över tid
- Forskningsdesign och metod: Vagt förklarad, svårt att bedöma om ej insatt i vald metod
- Företagsekonomi går mer direkt på teori och problem, som i en artikel, som om läsaren känner till marknadsföring, redovisning, osv.
- Förklara samhällsrelevansen i forskningsprojekten
- Ej förklarade begrepp
- Tid för inläsning av ämnet

FORTSÄTTNINGSVIS?

- Viktigt att skicka ansökningar – färre ansökningar från företagsekonomi ger färre ledamöter i beredningsgruppen. Antalet ansökningar från företagsekonomi har minskat över tid.
- Skriv så att hela beredningsgruppen förstår. Alla är inte experter på samma ämne, men bedömer gemensamt.
- Viktigt att ta alla bedömningskriterier på lika stort allvar och att ansökan är komplett då betygen vägs samman.
- Nätverk för att stötta och skriva ansökningar
- Ett problem för ÄR-HS? HS-B? Företagsekonomi?
- Vad kan Fekis göra?